

CIUTAT

REVISTA MENSUAL
d'Arts, Ciències i Literatura

SOSCRIPCIÓ) *Trimestre: Una pesseta.*
) *Número solt: Cinquanta cèntims.*

Redacció i Administració: S. Joan, 14. TERRASSA

Gran assortit de perruques

Especialitat en postisses
PERA SENYORETES

PREUS ECONOMICS

Francesc Alfonso
Pontano, 74. TERRASSA

Academia Masriera

Violí Rossendo Masriera
Viola Alexandre Riera
Solfeix Jaume Quintana
Piano
Violoncello Antoni Planas

Carrer de Roselló, 323, 1.ª i 2.ª
(cantonada Bailén). - BARCELONA

Redacció i Administració: Sant Joan, 14. // Terrassa

SUMARI

«La Schola Coral triomfanta», Rafel Benet Vancells.—Heterodoxes «Elogi del Poeta Josep Maria López Picó», Gladius.—«Meditació», Joaquim Folc i Torres.—«Llissó de Dijous Sant», Alexandre Gall.—«La Claritat i la velocitat contribuint á la realisació de 'l ideal», Mario Coll.—«Els «bons dies» á la petita amiga», Joan Llongueras.—«De lo útil en l' art», J. Carné i Martí.—«El senyor Marcelino», Ras.—«Conferència d' en Rafel Benet», J. F. C.—«Cròniques i Comentaris», Fotografia «L. Rawlins» Ll. Planella, (Premi CIVTAT en el darrer concurs de fotografies).

LA SCHOLA CORAL TRIOMFANTA

HEUSAQUI que després de la fadiganta *odissea*, la *Schola* ha obtingut l' ecstasi més gran de tota llur vida artística. Després de greus sacrificis i perills, Terrassa ha triomfat á Valencia pels cants puríssims de la seva estimada *Schola Coral*, per les atiques dances de llurs castes doncelles i per la profecia de fortalesa dels seus petits infants. Els aplausos i les ovacions se repetiren i prodigaren en aquella nit gloriosa del XXVI de Juliol, que ja may oblidarem els qui ab llàgrimes als ulls varem cantar, els que ab tan gran emoció seguirem l' augusta serenitat del mestre en Joan Llongueras, els qui sugestionats pel gest, i pel ritme reposat, pastós i expressiu del mestre, dominador de totes les angústies, triomfarem.

Es sols ab sacrificis, ab heroïsmes, obrint de bat á bat el cor i vesant la sang abundosa, com se guanya el llor. ¡Beneides oh passades penes qu' ens portáren la Gloria! ¡Benhaja la gran odissea que ens feu sentir per un moment ab forces de Prometéu!

Esperit de Sacrifici jo t' invoco, perquè regeixis els homes de la ciutat, els urbicaps; perquè regeixis á la *Schola Coral*!

Esperit de Sacrifici, invadeix tots els cors! Car sols aixis, ab llagrimas, ab dolor, serán mes viventes les cançons, i mes espirituals les gentilissimes tenagres... Remembreu aquèlla heroica *tacitura* ¡oh cantors!, aquell tremolor de cossos imposant serenitat á vosaltres i al mestre, en la nit del darrer concert.

Siguem Heroes: i sols aixis podrém després anomenarnos justament Cantors.

RAFEL BENET VANCELLS.

ELOGI DEL POETA
JOSEP MARÍA
LÓPEZ PICÓ

GLADIUS, home sincer declara que'l primer sentiment qu' els versos den López Picó li produïren la primera volta que'n llegí, fou una averció declarada. Eren elegants, si; mes, hi posava la mà al demunt, i els trobava frets, glassats com un marbre.

Un parescut procés psicológic ha sofert Gladius ab altres, admirats mestres ó confortadores amistats. Res podrà indignar jamai á Gladius com el *Reportatge de Xenius* ho feu, quan aparegué en *El Poble Catalá*. La primera «toma» d'humanisme de refinat causticisme li reprengué fortament. Alló de *El senyor Baixas i la Glo-*

ria» el feu encéndre d' ira,... Gladius,—llavors no 's deia Gladius, entenemnos—s'exaspera i flestoná ab virulencia, del «modernisme»... I avui Xenius si té deixebles mes scients, mes aplicats, mes aprofitats, no'n té cap mes fidel ni mes devot que Gladius.

Doncs bé, avui Gladius s'honora á si mateix al retre homenatge al Poeta Josep Maria Lopez Picó, exquisit constructor d' elegants versos com figures de ric marbre; de preciós alabastre, cisellador de finíssima orfevreria. Car avui, *sent* bategar dintre de la rica orfevreria un cor, un cor de Poeta ver, aixó es: un supracor, un cor *mellor* que'ls altres, mes generós, ab mes sang i mes rica, mes ample en sos batecs, mes calit. I *trova* la essencia de Poesia, dins sos versos, talment com el curiós qui troba un paquet perfumat de cartes amoroses, dins el calaix d' un preciós moble Lluís XV.

El Poeta Josep Maria Lopez Picó te una elegant, distingida, fina, figura de patge florentí. A Inglaterra fora un *dandy*, mes avui nostre «provincianisme» barceloní el condemna á ser un peripatétic d' aquell Passeig que sempre s' anomenará *de Gracia*... Son rostre es fet pera dur monocle. Mes el monocle triomfador es el premi dominical á una setmana d' afany, de lluita, de treball, de sacrifici. Lopez Picó, Esquire, ha publicat un llibre, el nom del qual es aquest: «*Torment-Froment*». La elegancia senyorívola de *Torment-Froment* es també conquerida á cambi de carn i de sang del Poeta. Per lo tant, perque el tomo porta en sos fulls i en sos versos bocins de carn de Poeta i gotes de sang de Poeta, el llibre es bó de gust.

No penseu, amics, que Gladius vos en fassi una crítica. No es un erudit, un mestre en lletres. Es solsament, devant del *Torment-Froment*, un llegidor ingénuu. Sols demana que li deixin saboreijar en la imaginació el plaer inefable que li produirà, passats, molts anys,—i vivint en plena tendència ucrónica, quan en el camí de la Ciutat grisa i freda on ab sollicitut maternal ens prepara allotjament don Lluís de Zulueta, la austeritat teórica d' un Pere Corominas hagi sigut fatalment vensuda pel imperi práctic del amor lliure i del divorci,—obrir el petit volúm, avui encare futur, editat per la casa Gowans & Gray, de Londres i retolat: «*Els cent mellors poemes (lírics) de la llengua catalana*», entremitg d' un sonet de micer Josep Carner i de la Glosa de don Joan Maragall, i llegir:

DIA DE NOCES

La esposa diu: —«Amor, ardida jo era i forta
á casa dels meus pares; des que' he passat ta porta,
de frágil i petita que soc, potser ton braç
no 'm trobará quan vulgui cenyir-me d' un abraç....»

L' espós respón: —«Amor, tantost t' hauré besada,
veurás com á ta vida, nova força es donada;
senyora de ta casa—la nostra—serás i
durás son fonament á dintre del teu si.»

La cambra nupcial es closa; queda fora
tot el burgit del trón... De goig la esposa plora.

I tornar á plorar, ell també conmogut per la enorme quantitat de puríssima bellesa humana, pel magne cicle poètic contingut en aquest últim vers, un dels mes *forts* i *plens* que s' hagi escrit mai en llengua catalana.

GLADIUS prepara un llibre sobre «Les relacions de la Poesia ab la Economia Política i contempla á Lopez Picó, Esquire, iniciar entre nosaltres tota una nova era *económica*. Una Poesia pura, virtuosa, casta, es representativa del estat anímic d' un jovent qui 's prepara á la puresa, á la castetat. I un jovent qui axis se prepari, que es lo que no pot lograr?

Ah, rics! — Ah, rics avars, viciosos, corromputs! — tremoleu, tremoleu...! — ¡Ah! burgesos, ah! filisteus, ah! hipòcrites clients del cinematógraf i del café concert i de les sarsueles sicaliptiques tremoleu devant d' una joventut qui 's vanta de pobresa, tímidesa i castetat...!

MES, som en dies de trist aniversari i no convé espantar á ningú ab declamacions de profeta biblic.

Deixeu, empró, á Gladius actuar de viatjant comercial i dir, dirigintse á tot Terrassa, que *Torment-Froment* deuria ser llegit i saborejat per tot bon fill de Terrassa qui estimi á sa Ciutat, i á son esperit i á sa fama, i bon nom. La tradició de distinció dels nobles ciutadans terrassencs, junt ab el resorgiment classicista mogut per uns pocs terrassencs escullits, fa que *Torment-Froment*, llibre distingit, fi, selecte, virtuós, bell, tendre, dolsament humá, i bon cristiá, sigui de tots els llibres de poesies que s' han publicat en nostra llengua i en les altres, el que mes escau pera ser llegit i fruit á Terrassa.

Les dames i damiseles de Terrassa deurian totes posseir un exemplar de *Torment-Froment*, d' aquesta exquisita orfevreria, joia del esperit i confort del ánima, de lectura edificant i emocionant, fortaleza de virtut i encoratjament de belleses, flor de mes de maig regada ab aigues de la mes pura, serena, enlairada i noble Poesia humana.

SÍ á la Ciutat de Terrassa no's venen doscents exemplars de «*Torment-Froment*» será qüestió de pensar si tot alló de la «Atenes catalana» i demes literatura terrassófila, no es mes qu' una *entropelia*...

GLADIUS

MEDITACIÓ

Oh joventut! oh vida m'eva; ritme,
arquitectura sobre el temps alçada.
Esforçe columnates, energía
ont reposa sotmés á l'alta norma
l'arquitrau... Proporció, formes externes
decorant les raóns sempre invisibles.
Com els versos que canten, ¡pobres versos!
el barboteig de les secretes forses....
Tal com al fris expliquen les imatges
en resum, els misteris que s'amaguen
sota la forma que revela á nostra
mirada d'homes ignorants, la línia
ont viu en concrecions, la Llei, el Canon
de tota la Bellesa..., forsa i forma.

.
¡Prou!... Tresors abscondits entre les ombres...
La má del Geni, palpará una engruna
de la vostra riquesa inagotable
que guardeu en les ombres del misteri...
Prou i mercés á tu impotencia humana...
car en la febre dels anhels hi deixes
la mel de l'humilitat... ¡Oh dolça cosa,
fondres en lo usual! sê una petita
nota del cant que ajudi á l'harmonía
del Univers... I en pac, una esperança
d'haver complert, mentres el compás del viure
senyalava les hores ressonantes
d'aquesta esquella humil de ta existencia
que tremola poruga sota els amplex
horitzons de lo Etern, aont un dia
per la nostra humilitat i obediencia,
Deu ens darà el secret de tota cosa.

JOAQUIM FOLC I TORRES.

LLISSÓ DE DIJOURS SANT PEL RETORN DEL FILL PRODIC

“**I** molt sovint passa una cosa, que ‘t penses aborrir un enemic i sense saber-ho aborreixes un germà». No diu pas la lliissó que deixem d’ aborrir, pero esmenta que no sabem si els que ens inquietan, serán sempre dolents. Potser dintre d’ells hi ha el germà, més ara compleixen, ó han de fer cumplir, la paraula de: els homes dolents no hi són de massa en aquest mon, puix hi són per esmenar-se ells ó per *exercitar el bo*. Hi ha un rescat á fer (rescat d’home ó de cosa) i no hi perdem rés estimant. Si de cas per xo guardem ab cura la llevor del odi puix tot alló irredimible á les nostres mans, tota aquella *carn* que pereixi, l’ aborrirem per sempre.

«No hem pas de lluitar ab carn i sang, es á dir, *contra ‘ls homes que veiem*, sino contra ‘ls prínceps i les potestats i contra tots aquells qui s’ han amparat d’ aquest mon de tenebres». Perque no son pas la carn i la sang els enemics nostres, no ho son pas les formes i les quantitats vives dintre ‘ls espais. Mireu que elles obeixen á la nostra *forsa* i diuen al defora, en les nostres mans, les veritats del nostre esperit tot lluminós.

La carn i la sang del mon que vol redempció de part nostre!

L’ enemic si decás, es invisible á l’ altra banda, darrera de la carn i de la sang ont s’ abriga fent-les malaurades. «Són els prínceps i les potestats qui s’ han emparat d’ aquest mon de tenebres». Es aquest cor de la terra ont s’ hi amaguen els inferns maleits que capgiren per sota, en els espais, les formes i les quantitats reservades al nostre domini fent-les enemigues i fent-nos malaurats ab elles. Més nosaltres ho hem d’ anar rescatant tot d’ aquest mon de tenebres. I mentres tant estimem forsa allo *que ja veiem*, i servem ab cura la llevor del odi, puix després, tota cosa irredimible, tota carn que pereixi, l’ aborrirem per sempre.

ALEXANDRE GALLI.

LA CLARITAT I LA VELO: CITAT CONTRIBUINT A LA REALISACIÓ DE'L IDEAL

LES dugues armes mes poderoses que pot esgrimir un esperit fort per la realització de llur ideal, son: la claritat i la velocitat.

Procurém aumentar sempre la velocitat.

Es un esperit fort, tot aquell que té l'energia necessaria per despreciar les coses que 's presenten devant seu d'una manera confosa.

Una cosa que 's presenta devant nostre d'una manera confosa, no serveix mes, que per enganyar-nos; puig la voluntat en arribant á la confusió 's detura, i no reprén la marxa de la seva activitat, fins el moment de quedar-li ben deslindat un concepte. Llavors es quan sab si li convé ó deixa de convenir-li i es quan pot determinar-se d'una manera decisiva en pró ó en contra de la cosa establerta.

Aquesta facultat, la claritat, no deu obrar mai deslligada, sinó que deu anar constantment aparellada ab la velocitat.

La velocitat no es mes que la voluntat ab desitjos d'obrar ó obrant á mida que se li aclareix el terreny. En tant poguém adelantar encar sigui un través de dit, devém ferho, porque á cada pas que doném endavant, creix canviant l'horitzó de les coses.

Nosaltres ens proposém assolir un fi; desitjem escalar una montanya, pero no sabèm el camí just que hi porta, llavors, mirém á terra sens perdre la idea de la montanya, ni la seva orientació i si es que devant nostre i en direcció á ella, hi ha una passa de terreny, devém avensarla aquella passa, porque la nostra vista, en l'horitzó, també haurá adelantat una passa.

Un individu representa sempre una distancia: la que allarga la seva vista, i un pas que donem, es un pas que s'allarga la nostra vista en el paisatge de les idees.

La distancia que hi ha de l'ideal á llur realització, es la mateixa distancia que hi ha d'una montanya que contemplém fins als nostres peus, i les dificultats que s'oposen á la realització d'un ideal, son les mateixes que tenim de vencer, en forma de barrancs, i giragonses per pujar á la montanya imaginada.

Are be: el fet de que la nostra vista no descobreixi clarament tot el camí que condueix á la realització d'un ideal no es una raó porque permaneixem aturats; sino que sens oblidar el fi ó l'ideal devém buscar la claritat, i la claritat no es mes que la passa que podem fer ó desfer.

Además l'intel·ligencia del home trovará la manera de conduirse, imitant lo que fá un vianant solitari ó un explorador.

Un vianant solitari podrà escullir lliurement el camí que li sembli, i si 's trova davant d'un perill (i aixó es una cosa relativa, segons les qualitats) diré que un ó altre ha d'esser el primer.

Si en les nostres escursions hi anem acompanyats de colla i llur opinió en lloc de fernos adelantar, no 'ns deixa donar un pas, val mes que 'ns en anem sols, devém immediatament abandonar-los perquè la nostra voluntat i la de tots deixa d'obrar.

No vagis á la montanya si t' han de mantenir, puig dificilment anirás ont tu vulguis, sinó que anirás allá ont els altres voldrán.

Val mes que 't quedis al *poble* fent *titelles* i quan hakis recullit els cabals suficients, emprenguís tot sol el camí cap á la teva montanya desitjada.

Trovarás barrancs i haurás de canviar de ruta, no hi fa res, recula i busca, busca sempre el camí que hi porta, sens perdre llur orientació, i pren nota dels bons i mals camins que hakis tingut d'atravessar, que quan serás á dalt d'ella tal volta descobrirás un camí millor pel dia que vulguis tornarhi.

En aquestes escursions t' esposes á un perill, i es que al canviar d' horitzó, tal volta descobrirás una altra montanya mes maca ó que 't semblará mes hermosa que la que tu has escullit; no hi fa res, avui ves primer á la teva, demá ves á l' altre.

No abandonis mai el teu plan per una cosa que de moment se t' apareix mes hermosa que la teva, puig prodría donar-se molt bé 'l cas que al abandonar la teva montanya per l' altre, la trovessis cercada, i llavors hauries perdut un dia per un capritxo.

Si es la teva que trovas cercada, no 't sabrá mai tant greu com si ho es l' altre que ho está, puig si t' enganyes en el capritxo, 't quedarà la recansa d' haver abandonat el teu plan primitiu, i aixó mata l' entusiasme.

L' ideal es tot lo que allarga la vista; la claritat, el terreny que pots trepitjar; la velocitat, es el desitj constant d' obrar, que pot mes que totes les fórmules.

MARIO COLL.

Barcelona, 27-5-910.

ELS «BONS DIES» A LA PETITA AMIGA

Missatge

I

Voldriet jo parlar
tal com tú sabs parlarme
ab el candor suavíssim
que té, graciosa i lleu,
ta veu petita i clara
que es pura com la neu
i es dolça i agradosa
¡oh extraordinaria Carme!
voldria jo mirarte
tal com tú sabs mirarme
ab els teus ulls ditxosos
ont sempre el plor es breu
i posseir voldria
aquell encant tant teu
i aquella atenció d' àngel
ab que sabs escoltarme;
i aquell donar tant pròdic
de tes petites mans
i aquell sapiguer correr
darrera dels germans.
Perque allavors podria
venirhi tot jugant
a dirte los «bons dies»
avui que es el teu sant
i tú em daries dolsos
i fruites i confits
i el dia somriuria
al só dels nostres crits.

II

Avui haig de venirhi
quiet i reposat,
els ulls mitg aclucantse
a tot lo que enlluerna:
la parla anyoradissa

de la frescor interna
que brolla dels xics llavis
ab tanta ingenuïtat
Avui haig de venirhi
portant el front glassat,
a tú que ets tota encesa
de la claror eterna.
¡Oh si el més frèvol raig,
venint, pogués haverne,
de ta visió senzilla
del viure enjogassat!
Oh tú que en els ulls portes
el blavejar del cel
i ets com la font d' Elias
que raja en el Carmel,
humil i transparenta
i docil i abundosa
i ets tendre com un lliri
i ets bona i ets pietosa;
ensényam tes joguines
avui que es el teu sant
i ensenyam tes rialles
i fesme torná infant

III

I ensényam l' ample córrer
pel camp i per les hortes,
i aquell enamorate
dels pexos i els aucells,
i aquella ubriagansa
dels colors vius i bells
i aquell desig constant
d' obrir totes les portes.
Que en tú no hi ha tristeses
ni hi ha esperances mortes,
tos ulls veuen les coses
portant vestits novells,
tú fas llassets de cnta
i fas petits ramells
i dius paraules clares
i ritmiques i fortes.

Si tota tú hi vinguesses
a viure en el meu cant
¡qué coses et diria
avui que es el teu sant!....
Serien mes paraules
sotils i candoroses
com una pluja immensa
de diminutes roses
que un vent de primavera
que anés passant pel mon,
portés en casta ofrena
al teu puríssim front.
JOAN LLONGUERAS.

DE LO ÚTIL EN L'ART

CREC en la bellesa de'l entussiasme com á exteriorisació de nostres íntims sentiments, de nostres volguts ideals, que si el sincer entussiasme fos qui ens fes accionar en un tot, la mentida no trobaria lloc pera regnar i l'estat simple, pur i franc de'l home entussiasta, seria el símbol mes fidel de la moral social i que, com nostre mestre en Diego Ruiz, á la fi jo el preveig com principi de tota moral futura.

Per aixó vaig proposar la creació d'una revista portaveu de nostres entussiasmes. Mon esprit somniava per miléssima volta, en la redempció de la humanitat per l'art, en la humanisació, en la socialisació del art i aplico la frase en el sentit de que aquest fos verdadera font de cultura en totes les classes socials... Mes, ¡oh desilusió! un modern artista ha expressat el seu criteri absolut de «l'art per l'art» que es una sola classe, que es la aristocràcia pura de l'art.

Ramiro de Maeztu en una de les seves acostumades cròniques desde Londres i comentant á un crític francès deia que «l'art per

l'art» es com una serp mossegantse la cua que no fa mal ni be; es dir: fa mal, car poder fer el be i no ferlo es destruir lo bo que tenim pera humanisarnos i educarnos.

Permessó amic, que n'has tret de les teves *Cròniques d'art* dirigides al poble, si els artistes no tenen per ell ni un gest, ni una paraula, i creuen que l'art es solzament senyorial i aristocratic?

Ab tot i aquest particularisme de pensar i d'obrar, no 'ls priva perxó de condemnar els excessos i les móstres de incultura que forsosament, per son desamparo, ha de donar l'última classe social. Si l'art no ha de tenir cap utilitat, ni material ni espiritual, i sols a'l art deu sacrificar-se sense cap finalitat positiva, malaguanyat temps que ab ell se passa. Perque doncs se malparla de la superficialitat dels impressionistes? perquè 's fulmina un anatema contra la bellesa hedónica? Si «l'art per l'art» intelctual, erudit, está lluny de tota utilitat, i fins per mancarli, li manca la virtualitat d'impresionar, d'agradar, de fer enlairar l'esprit en l'entussiasme de la contemplació. I digueume: que menys se li pot demanar? No faig menció de'l art de Teatre que ha devingut fortament comercial. Empressaris, autors i artistes s'han de subjectar al gust del públic si volen col·locar el gènero; i en aquest respecte excessiu al taquillatge, no es l'art qui aixeca la cultura del públic, sinó el públic qui determina el rebaixament de'l art... mes d'aixó ja 'n parlaré mes extensament un altre dia.

Será art la banalitat del artista que sols trobará belles les propies concepcions, fentse l'incomprés devant l'indiferencia general?

Es precis popularisar l'art, utilitzar-lo com arma de combat en les multituds, pera ab ell, aixecar l'esprit dels ciutadans, que l'home capás d'impresionar-se devant una arquitectura d'istil, d'un quadro sublim, ú oint una sonata de Beethoven no pot esser un home dolent. Devém aspirá á la democratisació del art pera fondrer en el sentiment d'entussiasme colectiu á tots els ciutadans en una unitat d'amor, tot acceptant empró la personalitat i la manera de sentir de cada un.

El moment estetic fruit en la contemplació de una obra bella ó l'entusiasme davant l'ideal pur i sincer, aixecan l'ànima á la sublimitat i el respecta mutuo de la personalitat humana ressorgeix. En aquest temps de revolta ha de prevaleixer la utilitat de les coses i enmotllarles á un fi comú tendint á l'humanisació de l'art, dintre la concepció personal i ideal de l'artista.

J. CARNÉ I MARTÍ.

EL SENYOR MARCELINO

EL Sr. Marcelino Riambau ha deixat el magatzém de grans al seu fill i ara fa vida patriarcal.

Cada mati al punt de les sis, tant si es clar com si es fosc, se lleva, perquè's una costum que te de tota la vida; baixa al jardí á donar les besses als coloms, clava un parell de claus al colomar encara que no hi hagi necessitat de clavalshi, no mes que pera fer una mica d'exercisi que's molt saludable, treu un cantí d'aiga del pou, que's d'aquella que ja se'n pot beure tanta com se vulgui que no fa mal, i beu un *trago* que dura un quart. Després sense deixar el cantí de la mà, esbufega una estona ab satisfacció i ab l'aiga que queda rega les clavellines.

Després de destinar mitja hora per estossegar, entra al menjador á esmorsar. La minyona li serveix el xocolata i un got de llet, i ell després de embolicarse be ab el toballó com si l'anessin á afeitar s'ho empassa tot ab fruició.

Havent esmorsat agafa la capsa del *tabaco*, i se posa á fer *cigarrillos*, colcantlos tots de rengle, ben igualats, posant un especial cuidado en que no sobresurti l'un mes que l'altre; i lo que queda de matí ho passa llegint els *Episodios de la guerra de Africa*.

A la tarda se'n va al cassino, s'assenta comodament en una cadira ab les cames ben aixerrancades per deixar ben aposentat el ventre, esbufega una estona, se col·loca pausadament les ulleres i un mocador entre 'l coll de la camisa i la pell per deturar la suor que regala per les formidables arrugues del seu abultat clatell, se treu el diari de la butxaca i desplegantlo completament se posa á llegirlo á cinc pams de distancia.

El mosso li porta 'l café i un *cigarro*, llavors el Sr. Marcelino deixa 'l diari i se col·loca la tassa als llavis, llensant á cada xarrupada un sospir estrepitós; encen

el *cigarro*, l'embolica cuidadosament ab un paper de fumar, encare que no estigui desfullat i continua llegint el diari.

Passa un jove per davant la seva taula i li diu:

¿Com està la política Sr. Marcelino?

—Està d'una tal manera, que si li haig de ser franc li diré que no se pas aont anirem á parar.

—Si, està mal parat aixó.

—¡Calli, calli home de Deu!! que 'm arriuat á un punt que no veig manera de sortirne, vegi lo que li dic.

—Ja te raó ja.

—¡¡Fugi, fugi home!! que no sembla sino que haguem perdut l'enteniment.

—No hi veig pas arreglo, no.

—¡¡Oh ja hi pot pujar de peus!! Aont va á parar home.

I el Sr. Marcelino satisfet ab tant lluminoses declaracions dona la última xarupada á la tassa.

Al cap de poc arriuen el Sr. Calixto i el Sr. Lluciá, amics inseparables del Sr. Marcelino, l'un ab un parassol de família, i l'altre ab un bastó de canya i arrossegant un gosset de llanes ab una cadena, i després de jugar una estona á la *manilla*, se'n van tots tres passeijant á veure com s'edifica la ciutat nova, ó millor dit, les cases noves de la ciutat.

El Sr. Marcelino com á tecnic, puig havia sigut paleta en la seva joventut, explica als seus companys ab el barret en una ma i passantse el mocador pel clatell ab l'altra per dessuarse, les diverses aplicacions del guix á les fatxades i de la manera que s'está progressant en construccions. Després els hi fa observar lo qu'ha cambiat la barriada en trenta anys, fent càlculs sobre l'any que s'hi va edificar la primera casa. Llavors se passen mitja hora discutint si va ser en el 73 ó en el 74, i per comparar dates, comensen á sortir l'indispensable quinta d'en Castelar, el cop d'en Pavia i el destronament d'Isabel, acabant, naturalment, per no treurer en clar si va ser en el 73 ó en el 74.

El Sr. Marcelino i els seus amics, unes vegades no s'entenen i les altres tampoc, pero acaben sempre les seves discussions ab una conformitat d'opinió aclaparadora.

Acabat el passeig el Sr. Marcelino se despedeix dels seus companys i se'n va á sopar, i després d'haverho fet ab tota satisfacció, porque l'home diu que no recorda que se li hagi indigestat mai el menjar, se'n va á pendrer la fresca al portal mentres duren el parell de *cigarrillos* que's fuma, després de lo qual se'n va tranquil·lament á dormir, i somnia en mitj de ronc aixordadors que s'en va á fer una arrossada.

RAS.

Terrassa 20—7—910.

CONFERENCIA D' EN RAFEL BENET

PER tractarse d' un amic tan lligat en la nostra labor, ens limitarem fentne una resenya, treient d' ella epitets i comentaris, que s' escapen á la ploma. No obstant dintre poc nostres llegidors, podrán llegir i reflexionar el treball de l' estimat amic, en un volum editat per la nostra empresa.

El tema de la conferencia fou el següent: «*Del esser artístic i de la nova orientació educativa.*»

La I part perteneix al terré de la Metafisica. En Rafel Benet difineix la Belle-sa, basantla en el divi ontologic platonic, que humanisa ab el *verbum cordis* del Beat Angelic. *L' home com á dominador de la expressió i de la natura, transformant per sa forsa subjectiva i per la gracia del Esperit Sant, lo natural en artistic.* Conclusió basada en els principis metafisics que de lo bell habien donat el filosof de la *Republica* i Hegel. Heusaquí estractada la primera part.

En la segona, nostre amic exposa el marvellós mètode educatiu de son mestre; el benefactor Francesc de A. Gali; basat en un procés sintetic en l' estudi de les formes i d' una major profunditat en el color.

Aquesta segona part interessa de ple als pintors. No obstant foren contats els qu' assistiren á la conferencia per oir de llavis d' un jove, paraules tan plenes de seny com foren les del nostre amic. Ho lamentem i al ensemps tenim el convenciment de que no hi haurá ni un artista que deixi de llegirla un cop publicada.

J. F.

CRÒNIQUES I COMENTARIS

Ifigenia á Taurida

A la «Agrupació», son atrevits, son inquiets, son voluntariosos. Ells varen pensar en portar á l'escena la célebre tragedia de Goethe, i sense preocuparse poc ni molt de la disposició dels espectants pera rebre l'obra, varen tirar avant els seus propòsits, febreros de bellesa, de cosa nova, d'emocions artistiques. I heus aquí, com, per un encant, de cop s' aixeca un petit Parthenon al jardí de la Societat, la gent hi acudeix enlluernats pel simple espectacle de l'armatoste, pels entusiasmes dels iniciats, per l' anunci d' una novetat qu' atreia fortament. Com fou per ells, per l' inmensa majoria d' ells, aquella nova cosa que suara veien realitat demunt les taules, qu'are havien vist dintre aquell marc de verdor entre les columnades del temple de Diana?

Havien entesa l' obra? L' argument de l' obra, si; pero ¿i lo altre? el seu fons, el seu devasall de bell-dir, el gest de les figures, la plasticitat dels grups, l'emoció d' aquella alta frase?... Ab tot, per are, no cal pas demanar mes. L' atenció del espectador fou lloable, i 'ls esforços per capirla lloabilissims del tot. Tot aixó dona coratge pera empreses aixís i no hi ha pas que dubtar que el bon gust, ab fe i amor, s' imposa. Una encaixada á l' amic Jaume Llongueras pel seu treball en l' aixecament del teatre d' un efecte magnífic i als actors, l' elogi mes sincer per l' amor i cura ab que 'ns feren l' Ifigenia i d' un modo especial la Sra. Baró, Capdevila i Tor, aquest darrer encarnant la figura d' Orestes d' una manera admirable.

Ofrena

El celebrat artista en Frederic Trullás acaba de regalar al *Ret-Room* á nom d' en J. Fontanals l' estampa de Wagner. Sense caure en exageracions podem dir qu' aquesta obra es una de les millors que han sortit del pincell den Trullás. Aquell fondo fosc, velat, está tractat ab una gran trassa i 'ls cabells de la figura i 'ls valors en els colors estan resolts admirablement. CIUTAT per xo felicita á son autor i á l' aristocratic grupo que posseix l' obra.

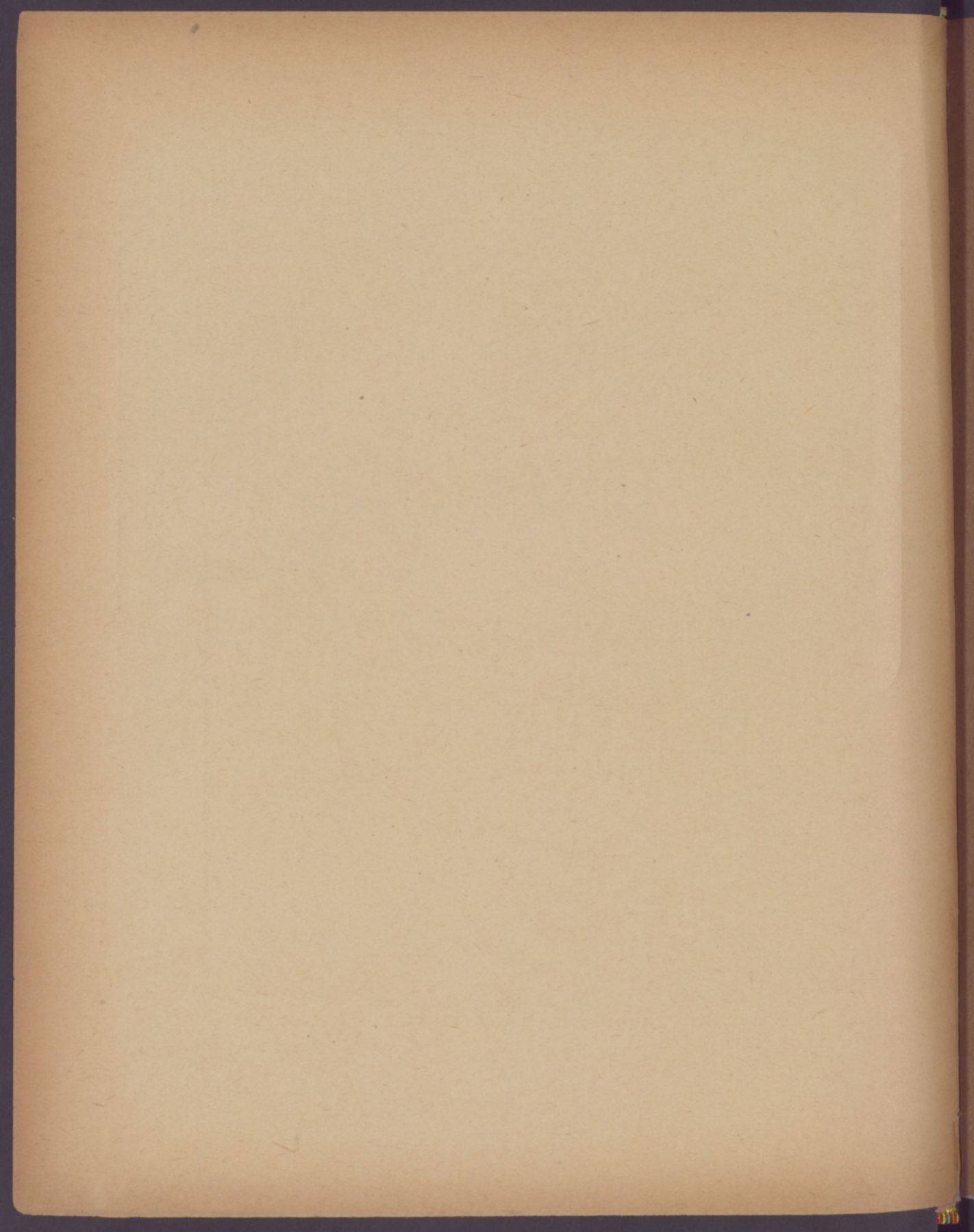
Imp. Marcet y Figueras, Sant Joan 14 i Nou 57, Teléfono 857.—Terrassa.

Fotografia «L. Rawlins», Ll. Planella

Premi CIUTAT en el darrer concurs de fotografies

PERE SABATER

MOBLES
DE LUXO
Y TAPIS
SERIALS

FUSTE
RIAYFA
BRICAB
SERRAR

• • Imprempta i
Encuadernacions

*Obres de Comerçials
i de luxe*

Especialitat en la confecció de

MOSTRARIS

MAR CET

FIGUERAS

Sant Joan 14 i Nou 57.-Teléfono 857.—TERRASSA

59 651

